

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA]

SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 19. maijā¹

Lieta C-180/21

VS

pret

***Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet,
piedaloties:***

Teritorialno otdelenie – Petrich kam Rayonna prokuratura – Blagoevgrad

(Administrativen sad – Blagoevgrad (Blagojevgradas Administratīvā tiesa, Bulgārija) lūgums
sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Fizisko personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi – Regula (ES) 2016/679 – 4. un 6. pants – Direktīva (ES) 2016/680 – 1., 2. līdz 4. un 9. pants – Personas datu apstrādes likumīgums kriminālprocesa ietvaros – Datu apstrāde attiecībā uz personu, kas cietusi no noziedzīga nodarījuma, lai tos izmantotu vēlākai apsūdzības celšanai pret šo personu un prokuratūras aizstāvībai civilprocesā – Jēdziens “nolūki, kas nav tie, kādos personas dati sākotnēji tika vākti”

1. Viens no Regulas (ES) 2016/679² – kas ir vispārīgs regulējums personas datu aizsardzības jomā – un Direktīvas (ES) 2016/680³ (tās pašas jomas *lex specialis* kriminālprocesos) pamatprincipiem ir tāds, ka šie dati var tikt vākti un apstrādāti tikai konkrētiem likumā noteiktajiem mērķiem.

2. Šajā lietā Tiesai ir jāatbild uz Bulgārijas tiesas jautājumiem par VDAR un Direktīvas 2016/680 interpretāciju, lai noskaidrotu, vai dalībvalsts prokuratūras rīcībā esošie personas dati ir apstrādāti nelikumīgi, ja:

— no vienas puses, šie dati ir iegūti no personas, kas sākotnēji bija cietušās personas statusā, bet pēc tam pret viņu tajā pašā kriminālprocesā tika celta apsūdzība,

¹ Oriģinālvaloda – spāņu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.), turpmāk tekstā – “VDAR”.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.).

— no otras puses, prokuratūra mēģina izmantot savai aizstāvībai datus, kas iegūti vairākos kriminālprocesos, kā pierādīšanas līdzekli civilprasībā, kurā tās cēlējs lūdz atlīdzināt viņam kaitējumu par kriminālprocesa pārlieku ilgu norisi.

A. Atbilstošie tiesību akti. Savienības tiesības

1. VDAR

3. Saskaņā ar 2. pantu (“Materiālā darbības joma”):

“1. Šo regulu piemēro personas datu apstrādei, kas pilnībā vai daļēji veikta ar automatizētiem līdzekļiem, un tādu personas datu apstrādei, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, ja apstrādi neveic ar automatizētiem līdzekļiem.

2. Šo regulu nepiemēro personas datu apstrādei:

a) tādas darbības gaitā, kas neietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā;

[..]

d) ko veic kompetentas iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu.

[..]”

4. VDAR 4. pantā (“Definīcijas”) ir noteikts:

“Šajā regulā:

[..]

2) “apstrāde” ir jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darīt tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana;

[..]

7) “pārzinis” ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus; ja šādas apstrādes nolūkus un līdzekļus nosaka ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, pārzini vai tā iecelšanas konkrētos kritērijus var paredzēt Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos;

[..].”

5. VDAR 5. pantā ("Personas datu apstrādes principi") ir noteikts:

"1. Personas dati:

- a) tiek apstrādāti likumīgi, godprātīgi un datu subjektam pārredzamā veidā ("likumīgums, godprātība un pārredzamība");
- b) tiek vākti konkrētos, skaidros un legītimos nolūkos, un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā; turpmāka apstrāde arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos, vai statistikas nolūkos saskaņā ar 89. panta 1. punktu nav uzskatāma par nesavietojamu ar sākotnējiem nolūkiem ("nolūka ierobežojumi");
- c) ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos ("datu minimizēšana");

[..]"

6. Šīs regulas 6. pantā ("Apstrādes likumīgums") ir noteikts:

"1. Apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no turpmāk minētajiem pamatojumiem:

- a) datu subjekts ir devis piekrišanu savu personas datu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem;

[..]

- c) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu;

[..]

- e) apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras;

- f) apstrāde ir vajadzīga pārziņa vai trešās personas legītimo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm, jo īpaši, ja datu subjekts ir bērns.

Pirmās daļas f) apakšpunktu nepiemēro apstrādei, ko veic publiskas iestādes, pildot savus uzdevumus.

[..]

3. Šā panta 1. punkta c) un e) apakšpunktā minēto apstrādes pamatu nosaka ar:

- a) Savienības tiesību aktiem; vai
- b) dalībvalsts tiesību aktiem, kas piemērojami pārzinim.

Apstrādes nolūku nosaka minētajā juridiskajā pamatā vai – attiecībā uz 1. punkta e) apakšpunktā minēto apstrādi – tas ir vajadzīgs, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras. Minētajā juridiskajā pamatā var būt ietverti konkrēti noteikumi, lai pielāgotu šīs regulas noteikumu piemērošanu [..]. Savienības vai dalībvalsts tiesību akti atbilst sabiedrības interešu mērķim un ir samērīgi ar izvirzīto legītīmo mērķi.

4. Ja apstrāde citā nolūkā nekā tajā, kādā personas dati tika vākti, nav balstīta uz datu subjekta piekrišanu vai uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas demokrātiskā sabiedrībā ir vajadzīgs un samērīgs pasākums, lai aizsargātu 23. panta 1. punktā minētos mērķus, pārzinis, lai pārliecinātos, vai apstrāde citā nolūkā ir savietojama ar nolūku, kādā personas dati sākotnēji tika vākti, cita starpā ņem vērā:

- a) jebkuru saikni starp nolūkiem, kādos personas dati ir vākti, un paredzētās turpmākās apstrādes nolūkiem;
- b) kontekstu, kādā personas dati ir vākti, jo īpaši saistībā ar datu subjektu un pārziņa attiecībām;
- c) personas datu raksturu, jo īpaši to, vai ir apstrādātas īpašas personas datu kategorijas, ievērojot 9. pantu, vai to, vai ir apstrādāti personas dati, kas attiecas uz sodāmību un pārkāpumiem, ievērojot 10. pantu;
- d) paredzētās turpmākās apstrādes iespējamās sekas datu subjektiem;
- e) atbilstošu garantiju esamību, kas var ietvert šifrēšanu vai pseidonimizāciju.”

2. Direktīva 2016/680

7. Saskaņā ar 1. pantu (“Priekšmets un mērķi”):

“1. Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu.

2. Saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstis:

- a) aizsargā fizisko personu pamattiesības un pamatbrīvības, un jo īpaši viņu tiesības uz personas datu aizsardzību; [..]

[..].”

8. Direktīvas 2. pantā (“Darbības joma”) ir noteikts:

“1. Šo direktīvu piemēro personas datu apstrādei, ko veic kompetentās iestādes 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos.

[..]

3. Šī direktīva neattiecas uz personas datu apstrādi:

a) tādas darbības gaitā, kas neietilpst Savienības tiesību darbības jomā;

[..].”

9. Direktīvas 3. panta 1., 2. un 8. punktā ir pārņemtas VDAR 4. panta 1., 2. un 7. punkta definīcijas.

10. Minētās direktīvas 4. pantā (“Principi, kas saistīti ar personas datu apstrādi”) ir paredzēts:

“[..]

2. Apstrāde, ko veic tas pats vai cits pārzinis nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti, ir atļauta, ciktāl:

a) pārzinim šādos nolūkos ir atļauts apstrādāt šādus personas datus saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām; un

b) apstrāde ir vajadzīga un samērīga ar minētajiem citiem nolūkiem saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

[..]”

11. Direktīvas 6. pantā (“Dažādu datu subjektu kategoriju nošķiršana”) ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz, ka pārzinis attiecīgā gadījumā, cik iespējams, skaidri nošķir dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, piemēram:

a) personas, attiecībā uz kurām pastāv nopietns iemesls uzskatīt, ka tās ir izdarījušas vai drīzumā izdarīs noziedzīgu nodarījumu;

b) personas, kas ir notiesātas par noziedzīgu nodarījumu;

c) noziedzīgā nodarījumā cietušie vai personas, attiecībā uz kurām konkrēti fakti liek uzskatīt, ka tās varētu būt noziedzīgā nodarījumā cietušie; un

d) citas personas saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, piemēram, personas, kuras varētu aicināt sniegt liecības izmeklēšanas gaitā saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem vai pēcāk notiekošā kriminālprocesā, persona, kuras var sniegt informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem, vai kontaktpersonas vai līdzdalībnieki kādai no a) un b) apakšpunktā minētajām personām.”

12. Direktīvas 8. pantā (“Apstrādes likumīgums”) ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis paredz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, un ka tā balstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

2. Dalībvalsts tiesībās, ar ko regulē apstrādi šīs direktīvas darbības jomā, precizē vismaz apstrādes mērķus, apstrādājamās personas datus un apstrādes nolūkus.”

13. Saskaņā ar 9. pantu ("Specifiski apstrādes nosacījumi"):

"1. Personas datus, ko kompetentās iestādes vāc 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, neapstrādā citos nolūkos, kas nav 1. panta 1. punktā minētie nolūki, izņemot, ja šāda apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Gadījumos, kad personas datus apstrādā šādos citos nolūkos, piemēro [VDAR], ja vien šādu apstrādi neveic darbībā, kura neietilpst Savienības tiesību darbības jomā.

2. Ja kompetentajām iestādēm ar dalībvalsts tiesībām ir uzticēta kādu citu, ne 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos veiktu uzdevumu izpilde, tad šādos nolūkos veiktai apstrādei piemēro [VDAR], tostarp arhivēšanai sabiedrības interesēs, zinātniskiem vai vēsturiskiem pētījumiem vai statistikas mērķiem, ja vien apstrādi neveic darbībā, kura neietilpst Savienības tiesību darbības jomā.

[..]"

B. Valsts tiesības

1. Bulgārijas Republikas konstitūcija⁴

14. Konstitūcijas 127. pantā ir paredzēts, ka veikt kriminālizmeklēšanu, kriminālvajāšanu un uzturēt apsūdzību tiesā saistībā ar tādiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem ir uzturama valsts apsūdzība, ir prokuratūras ekskluzīvā kompetencē.

2. Zakon za zashtita na lichnite danni⁵

15. Likuma 1. pantā ir noteikts:

"(1) Šis likums reglamentē publiski tiesiskās attiecības fizisku personu aizsardzībā saistībā ar personas datu apstrādi, ciktāl to nereglamentē [VDAR].

(2) Šis likums paredz arī noteikumus par fizisku personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu un atklātu noziedzīgus nodarījumus, tos izmeklētu un veiktu kriminālvajāšanu vai izpildītu kriminālsodus, tostarp pasargātu no draudiem sabiedriskajai kārtībai un drošībai un tos novērstu.

[..]"

16. Tā 17. pantā ir paredzēts:

"(1) Augstākās tieslietu padomes Uzraudzības iestāde nodrošina [VDAR], šā likuma un tiesību aktu personas datu aizsardzības jomā kontroli un ievērošanu, ko veic:

1. tiesa, īstenojot savas tiesu varas iestādes funkcijas, un

⁴ 1991. gada 13. jūlija DV Nr. 56.

⁵ Personas datu aizsardzības likums, 2002. gada 4. janvāra DV Nr. 1. Normu formulējums ir izklāstīts saskaņā ar redakciju, kas bija spēkā attiecīgo nodarījumu izdarīšanas brīdī.

2. prokuratūra un izmeklēšanas iestādes, veicot savus tiesu iestādes uzdevumus, lai novērstu, atklātu, izmeklētu noziedzīgus nodarījumus vai veiktu kriminālvajāšanu par tiem vai izpildītu kriminālsodus.

[..]”

17. Minētā likuma 42. pantā ir noteikts:

“(1) Šīs nodaļas noteikumus piemēro gadījumā, ja personas datus apstrādā kompetentās iestādes, lai novērstu un atklātu noziedzīgus nodarījumus, izmeklētu un veiktu kriminālvajāšanu par tiem vai izpildītu kriminālsodus, tostarp pasargātu no draudiem sabiedriskajai kārtībai un drošībai un tos novērstu.

(2) Personas datus, kas ir savākti 1. punktā noteiktajos nolūkos, neapstrādā citiem nolūkiem, ja vien Savienības vai Bulgārijas Republikas tiesību akti nenosaka citādi.

(3) Ja kompetentās iestādes saskaņā ar 1. punktu apstrādā personas datus nolūkiem, kas nav noteikti 1. punktā, kā arī 2. punktā paredzētajos gadījumos, tiek piemērota [VDAR] un atbilstošie šā likuma noteikumi, kas nosaka tās piemērošanas pasākumus.

(4) Par “kompetento iestādi” 1. punkta izpratnē uzskata jebkuru publisku iestādi, kuras kompetencē ir novērst, atklāt, izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, veikt kriminālvajāšanu par tiem vai izpildīt kriminālsodus, tostarp pasargāt no draudiem sabiedriskajai kārtībai un drošībai un tos novērst.

(5) Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, personas datu pārzinis šīs nodaļas izpratnē 1. punktā izklāstītajiem nolūkiem ir kompetentā iestāde 4. punkta izpratnē vai administratīvā iestāde, kurā šī iestāde ietilpst, un kas viena pati vai kopā ar citām iestādēm nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus.”

18. Likuma 45. pantā ir paredzēts:

[..]

(2) Personas datu apstrāde, ko veic pārzinis, kas tos savācis sākotnēji, vai cits pārzinis kādam no 42. panta 1. punktā paredzētajiem nolūkiem, kas nav tas nolūks, kādā dati ir savākti sākotnēji, ir atļauta, ja:

1. pārzinim ir tiesības apstrādāt personas datus šajā citā nolūkā saskaņā ar Savienības vai Bulgārijas Republikas tiesību aktiem un

2. apstrāde šajā citā nolūkā saskaņā ar Savienības vai Bulgārijas Republikas tiesību aktiem ir vajadzīga un samērīga.

[..]”

19. Šā likuma 47. pants atkārtoti Direktīvas 2016/680 6. pantu.

20. Tā 49. pantā ir noteikts:

“Personas datu apstrāde ir likumīga, ja tā ir nepieciešama kompetentās iestādes pilnvaru īstenošanai nolūkos, kas ir noteikti 42. panta 1. punktā, un ir paredzēta Savienības tiesību aktos vai tiesību normā, kurā ir paredzēti apstrādes nolūki un apstrādājamo personas datu kategorijas.”

II. Fakti, tiesvedības un prejudiciālie jautājumi

21. *Rayonna prokuratura – Petrich* (Petrihas rajona prokuratūra, Bulgārija) uzraudzībā tika uzsākta izmeklēšana (Petrihas policijas lieta Nr. 252/2013)⁶, lai noskaidrotu 2013. gada 18. aprīlī izdarīta noziedzīga nodarījuma faktus⁷.

22. Šīs izmeklēšanas laikā sākotnēji tika savākti VS kā cietušā personas dati.

23. Ar prokuratūras 2018. gada 4. un 5. aprīļa lēmumiem apsūdzība par norādītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem tika celta pret četrām personām (tostarp VS).

24. 2020. gada 10. novembrī *Rayonen sad Petrich* (Petrihas rajona tiesa, Bulgārija) pieņēma lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, pamatojoties uz noilgumu.

25. 2016. un 2017. gadā, ņemot vērā par VS iesniegtas sūdzības, Petrihas rajona prokuratūra uzsāka vairākas lietas⁸, par kurām, tā kā nebija pierādījumu par noziedzīgu nodarījumu, netika uzsākts kriminālprocess.

26. 2018. gadā VS cēla civilprasību⁹ pret Bulgārijas Republikas prokuratūru *Okrazhen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgradas apgabaltiesa, Bulgārija), prasot atlīdzināt kaitējumu, kas radies kriminālprocesa Nr. 252/2013 pārlieku ilgās izskatīšanas dēļ.

27. Aizstāvībai pret šo civilprasību prokuratūra lūdz tiesai lietas materiāliem pievienot Petrihas rajona prokuratūras lietas Nr. 517/2016 un Nr. 1872/2016.

28. Ar 2018. gada 15. oktobra lēmumu *Okrazhen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgradas apgabaltiesa) uzdeva Petrihas rajona prokuratūrai iesniegt lietās Nr. 517/2016 un Nr. 1872/2016 ietverto dokumentu kopijas.

29. 2020. gada 12. martā VS iesniedza sūdzību *Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Augstākās tieslietu padomes Uzraudzības iestāde; turpmāk tekstā – “IVSS”) par viņa personas datu divkāršu nelikumīgu apstrādi, ko esot veikusi prokuratūra, kas nepamatoti esot izmantojusi:

— VS datus, kas savākti no viņa kā cietušā, pēc tam tos apstrādājot saistībā ar viņu kā apsūdzēto personu kriminālprocesā Nr. 252/2013.

— VS datus, kas savākti lietās Nr. 517/2016 un Nr. 1872/2016, prokuratūrai tos izmantojot civillietā Nr. 144/2018.

⁶ Petrihas rajona prokuratūras lieta Nr. 1548/2013.

⁷ Saskaņā ar iesniedzējtiesas nolēmumu (8.1. punkts) noziedzīgais nodarījums bija kvalificēts *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss) 325. panta 1. punktā saistībā ar tā 20. panta 2. punktu.

⁸ Lietas Nr. 517/2016, Nr. 1870/2016, Nr. 1872/2016 un Nr. 2217/2016.

⁹ Civillietā Nr. 144/2018.

30. 2020. gada 22. jūnijā IVSS noraidīja VS sūdzību abos tās prasījumos.
31. VS cēla prasību par IVSS lēmumu *Administrativen sad Blagoevgrad* (Blagojevgradas administratīvā tiesa, Bulgārija), kas uzdod Tiesai šos prejudiciālos jautājumus:
- “1) Vai [Direktīvas 2016/680] 1. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā norādītie mērķi, proti: “lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem”, tiek uzskaitīti kā kāda viena vispārīga mērķa aspekti?
- 2) Vai [VDAR] noteikumi ir piemērojami Bulgārijas Republikas prokuratūrai, ņemot vērā to, ka tāda informācija par personu, kuru prokuratūra ir savākusi kā “pārzinis” atbilstoši [Direktīvas 2016/680] 3. panta 8. punktam par šo personu sagatavotajos lietas materiālos, lai pārbaudītu pazīmes, kas liecina par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, tika izmantota prokuratūras kā puses civilprocesā aizstāvībā tiesā – norādot, ka šie lietas materiāli ir tikuši sagatavoti, vai izklāstot lietas materiālu saturu?

2.1) Ja uz šo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši:

Vai [VDAR] 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā ietvertais formulējums “legitīmās intereses” ir jāinterpretē tādējādi, ka tas aptver pilnīgu vai daļēju tādas informācijas par personu izpaušanu, kas ir tikusi iegūta saistībā ar prokuratūras sagatavotajiem lietas materiāliem par attiecīgo personu, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai veiktu kriminālvajāšanu par tiem, ja šī izpaušana notiek, lai aizstāvētu pārzini kā pusi civilprocesā, un vai datu subjekta piekrišana ir izslēgta?”

III. Tiesvedība Tiesā

32. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika reģistrēts tiesā 2021. gada 23. martā.
33. Lietā piedalās un rakstveida apsvērumus iesniedza VS, IVSS, Bulgārijas, Čehijas un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija.
34. Tiesa nav uzskatījusi par vajadzīgu rīkot tiesas sēdi, un to nav prasījis arī neviens no lietas dalībniekiem.

IV. Analīze

A. Ievada apsvērumi par piemērojamām Savienības tiesībām

35. VDAR un Direktīva 2016/680 veido saskaņotu sistēmu, kurā:
- VDAR nosaka *vispārīgās normas* fizisku personu aizsardzībai attiecībā uz viņu personas datu apstrādi.
 - Direktīva 2016/680 nosaka *īpašās normas* šo datu apstrādei tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un policijas sadarbībā.

36. Aizsardzība, ko nodrošina abu šo tiesību aktu veidotais regulējums, balstās uz likumīguma, godprātības un pārredzamības principiem un – konkrēti šajā lietā būtisko – principu, ka dati ir vācami un apstrādājami tikai un vienīgi likumā paredzētos nolūkos¹⁰.

37. Konkrētāk, VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts nosaka, ka dati tiek "vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā"¹¹. Līdzīgs formulējums tiek lietots arī Direktīvas 2016/680 kā *lex specialis* 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

38. Tādējādi personas datus nedrīkst vākt un apstrādāt vispārīgi, bet gan tikai noteiktos nolūkos¹² un pakārtoti Savienības likumdevēja noteiktajiem likumīguma nosacījumiem.

39. Princips, ka datu vākšanai un apstrādei ir jābūt cieši saistītai ar nolūkiem, kuriem abas šīs darbības var tikt veiktas, nav absolūts, jo gan VDAR, gan Direktīva 2016/680 pieļauj zināmu elastību, kā izklāstīšu turpmāk.

40. Pamatlietā administratīvajai tiesai ir jāizlemj, vai uzraudzības iestāde (IVSS)¹³ rīkojās likumīgi, noraidot sūdzību, kurā VS pārmeta Bulgārijas prokuratūrai, ka tā esot viņa personas datus apstrādājusi nelikumīgu.

41. Šie dati, kā jau minēju, bija savākti divos atšķirīgos kontekstos, proti:

- kriminālprocesā, ko prokuratūra 2013. gadā uzsākusi saistībā ar nodarījumiem, attiecībā uz kuriem VS bija iespējamā cietušā statuss. Pēc tam šos datus izmantoja pret VS kā pret aizdomās turēto tajā pašā kriminālprocesā;
- citos 2016. un 2017. gada kriminālprocesos, ko uzsākusi tā pati prokuratūra pēc dažādu sūdzību saņemšanas tostarp attiecībā uz VS par nodarījumiem, kas nav saistīti ar 2013. gada nodarījumiem¹⁴. Šajā gadījumā prokuratūra lūdza (un kompetentā tiesa, pamatojoties uz šo lūgumu, atļāva) izmantot šo lietu materiālos esošos datus, lai aizstāvētos pret VS celto civilprasību par atlīdzinājumu.

42. Iesniedzējtiesas jautājumi tātad ir par to:

- vai ir likumīga VS personas datu izmantošana viena kriminālprocesa divās secīgās stadijās (pirmais prejudiciālais jautājums);
- vai ir likumīga tādu VS personas datu apstrāde, kas ir vākti prokuratūras uzsākta kriminālprocesa gaitā un kurus tā vēlas izmantot civillietā, kurā pret to prasību cēlis VS (otrais prejudiciālais jautājums).

¹⁰ VDAR 39. apsvērums un Direktīvas 2016/680 26. apsvērums.

¹¹ Mans izcēlums.

¹² Tie ir uzskaitīti Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā (skat. turpmāk 15. zemsvītras piezīmi). Ārpus Direktīvas 2016/680 darbības jomas visi VDAR atļautie nolūki ir potenciāli likumīgi. Tādējādi darbojas brīvības princips, kura ierobežojums tiek pārbaudīts datu apstrādes nosacījumu likumīguma un datu subjekta tiesību jomā (VDAR II un III nodaļa).

¹³ Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 45. panta 2. punktu dalībvalstis "paredz, ka katras uzraudzības iestādes kompetencē nav uzraudzīt apstrādes darbības, ko veic tiesa, pildot tiesas funkciju".

¹⁴ Lai arī iesniedzējtiesas sniegtajā informācijā tas nav skaidri pateikts, viss šķiet norādām uz to, ka runa patiesībā ir par atšķirīgiem nodarījumiem.

43. Piekritu iesniedzējtiesai un visiem šīs lietas dalībniekiem, ka uz pirmajā jautājumā minēto personas datu apstrādi attiecas Direktīva 2016/680.

44. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktu un 2. panta 1. punktu šo direktīvu piemēro personas datu apstrādei, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem. Šajā lietā VS dati tika vākti un apstrādāti tieši kriminālprocesa ietvaros.

45. Savukārt attiecībā uz personas datu nosūtīšanu pret prokuratūru ierosinātās civilīstas vajadzībām (otrais prejudiciālais jautājums) būs piemērojama VDAR, ja šī nosūtīšana ir datu apstrāde nolūkiem, kas nav paredzēti Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā, taču ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

B. Pirmais prejudiciālais jautājums: personas datu, kas vākti Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā ietilpstošajiem nolūkiem, tālākizmantošana ad intra

46. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktu apstrāde, ko veic tas pats vai cits pārzinis nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā¹⁵, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti, ir atļauta, ciktāl

- a) pārzinim šādos nolūkos ir atļauts apstrādāt šādus personas datus saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām un
- b) apstrāde ir vajadzīga un samērīga ar minētajiem citiem nolūkiem saskaņā ar Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

47. Tātad Direktīva 2016/680 atļauj saskaņā ar to vāktu personas datu tālākizmantošanu *ad intra*. Datus, kas vākti vienam no direktīvas 1. panta 1. punktā uzskaitītajiem nolūkiem, ar zināmiem nosacījumiem var izmantot arī vienam vai vairākiem citiem tajā uzskaitītajiem nolūkiem.

48. Pirmajā prejudiciālajā jautājumā tiek vaicāts par to, vai VS personas dati, kas iegūti, kad viņš bija izmeklējamajā noziedzīgajā nodarījumā iespējami cietušais, var tikt vēlāk apstrādāti pret viņu kā aizdomās turēto vai apsūdzēto tajā pašā kriminālprocesā.

49. Citiem vārdiem sakot, ir jānoskaidro, vai VS personas dati tika apstrādāti *tajā pašā nolūkā*, kas pamatoja to sākotnējo vākšanu, vai drīzāk *diviem dažādiem nolūkiem*, kuri tomēr ietilpst Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā. Otrajā gadījumā uz apstrādi ir jāattiecas direktīvas 4. panta 2. punkta īpašajiem noteikumiem.

50. Pirmo jautājumu iesniedzējtiesa ir formulējusi visnotaļ divdomīgi saistībā ar strīda priekšmetu. Burtiski tā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punkts ir jāinterpretē "tādējādi, ka tajā norādītie mērķi, proti: "lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem", tiek uzskaitīti kā kāda viena vispārīga mērķa aspekti".

¹⁵ Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā šie nolūki ir izklāstīti ar šādu formulējumu: "novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem [spāņu valodas versijā - "*enjuiciamiento*" jeb "iztiesāšana"], vai izpildītu kriminālsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu". Šīs normas spāņu valodas versija atšķiras no citām oficiālajām valodām attiecībā uz terminu "*enjuiciamiento*". Francū valodas versijā ir izmantots lietvārds "*poursuites*", kas ir līdzvērtīgs angļu valodas "*prosecution*", itāļu valodas "*persegimento*", vācu valodas "*Verfolgung*" vai holandiešu valodas "*vervolging*". Šajās un citās valodās (izņemot spāņu) tiek norādīts uz darbību, kas notiek pirms "iztiesāšanas" šā vārda šaurā izpratnē, kas ir ekskluzīvā tiesas kompetencē [tulkojāja piezīme: latviešu valodā direktīvā izmantots formulējums "sauktu pie atbildības", nevis "veikt kriminālvaļāšanu"].

51. Ņemot vērā iesniedzējtiesas izklāstu, iespējams, ka būtu lietderīgi pārformulēt tās pirmo jautājumu, kā to ir ierosinājuši lietas dalībnieki un personas, kas iestājušās šajā prejudiciālajā tiesvedībā. Tā vietā, lai koncentrētos uz abstraktajām vispārīgā/konkrētā nolūka attiecībām, patiesībā ir svarīgi (un par to faktiski bija VS sūdzība), vai Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā ietilpstoša kriminālprocesa ietvaros nolūks, kurā tika vākti personas – kā iespējamā noziedzīgā nodarījumā cietušā – dati, saglabājas arī tad, ja, pamatojoties uz tiem, vēlāk pret šo personu tiek celta apsūdzība tajā pašā kriminālprocesā.

52. Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punkta gramatiskā interpretācija norāda, ka tā ietvaros ir nošķirami trīs veidu nolūki, kas atbilst dažādām situācijām un darbībām, proti:

- nolūks “novērst” nodarījumus, t.sk. draudus sabiedriskajai drošībai;
- nolūks “izmeklēt” noziedzīgus nodarījumus (plašā nozīmē), kas ietver to atklāšanu, izmeklēšanu šā vārda tiešā nozīmē un kriminālvajāšanu par tiem;
- nolūks “izpildīt kriminālsodus”.

53. No sistēmiskā vai kontekstuālā viedokļa Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punkts liek katru no šiem nolūkiem uzskatīt par nošķiramu. Pretējā gadījumā – kā norāda Nīderlandes valdība – šai normai nebūtu jēgas, jo tajā tieši ir teikts “nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti [..]”.

54. Balstoties uz šo premisu, mēģināšu izskaidrot, kādēļ šajā lietā aplūkotie dati ir vākti un apstrādāti vienam no nolūkiem (“izmeklēšanai”), kas minēti Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā; un tāpēc šī direktīva ir piemērojama un attiecīgā apstrāde ir likumīga.

55. Alternatīvi, arī tad, ja dati būtu iegūti un apstrādāti kādiem diviem no Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktā uzskaitītajiem nolūkiem, šis iegūšanas un apstrādes likumīgums arī nebūtu apstrīdams.

1. *Tas pats nolūks*

56. Kriminālprocesā ne vienmēr var no sākuma noteikt iesaistīto personu procesuālo *statusu*. Daudzos gadījumos šis izmeklēšanas mērķis ir identificēt un tādējādi “kategorizēt” personas, kas pirmšķietami ir noziedzīgā nodarījuma izdarītāji, cietušie vai liecinieki.

57. Šajā sagatavošanās posmā ir loģiski, ka *kategorizācijā* pastāv zināms mainīgums. Izmeklēšanas rezultātā būtu jānosaka precīzs statuss, kādā šīs personas piedalīsies nodarījumu iztiesāšanā.

58. Tā tas ir tādos gadījumos kā šajā lietā aplūkotais. Iesniedzējtiesa norāda, ka bija notikuši vairāku personu savstarpēji uzbrukumi. Vienai no personām, kas sākumā tika uzskatīta par cietušo, visbeidzot tika celta apsūdzība kā šo uzbrukumu izdarītājam.

59. Šajos apstākļos visu veikto darbību kopums atbilst Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā minētajam “izmeklēšanas” jēdzienam. Šai darbībai tādējādi bija tikai viens mērķis, un tas atbilst vienam no “nolūkiem”, kam var kalpot personas datu apstrāde.

60. Iesniedzējtiesa tomēr šaubās, ka šāda Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punkta interpretācija atbilst šīs direktīvas 31. apsvērumam¹⁶.

61. Piekrītu lietas dalībnieku vairākuma viedoklim, ka šis apsvēruma, tāpat kā to pārņēmušais Direktīvas 2016/680 6. pants nav būtiski, lai noteiktu, vai ir notikusi šīs direktīvas 4. panta 2. punktā minētā nolūka maiņa.

62. Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 6. pantu dažādu datu subjektu kategoriju personas dati ir *skaidri nošķirami* tikai "attiecīgā gadījumā, cik iespējams". Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ sākotnējā izmeklēšanā par tādiem nodarījumiem, kādi aplūkoti šajā lietā, nav viegli skaidri un no paša sākuma noteikt "dažādu datu subjektu kategorijas". Turklāt viens un tas pats šā nodarījuma dalībnieks var būt gan cietušais, gan noziedzīga nodarījuma izdarītājs.

63. Pat ja kriminālprocesā iegūto datu pārzinis *izmeklēšanas sākumā un tās laikā* skaidri nošķirtu cietušos, aizdomās turētos un lieciniekus, tas nemainītu šādu datu vākšanas un apstrādes pamatā esošo nolūku (izmeklēt).

64. Citiem vārdiem sakot, secīga viena vai otra statusa (cietušā, liecinieka, līdzdalībnieka) piešķiršana kriminālprocesā iesaistītajām personām ne vienmēr nozīmē nolūka maiņu Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punkta izpratnē.

2. Divi līdztekus pastāvoši nolūki

65. Alternatīvi gadījumā, ja iestājas Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punktā paredzētais apstāklis, attiecīgo personas datu apstrāde atbilstu minētajā direktīvā paredzētajiem likumīguma nosacījumiem. To ir atzīmējušas Bulgārijas un Čehijas valdības, un tam piekrītu.

66. Lai gan to pārbaudīt ir iesniedzējtiesas ziņā, šķiet, ka nav šaubu par to, ka Bulgārijas prokuratūra saskaņā ar valsts tiesībām būtu VS personas datu pārzinis, kas tos apstrādā "nolūkos, kuri ir izklāstīti 1. panta 1. punktā, bet nav tie paši, kādos personas dati tika vākti". Tādējādi ir izpildīts Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punkta a) apakšpunkta pirmais nosacījums.

67. Attiecībā uz otro 4. panta 2. punkta b) apakšpunkta nosacījumu (proti, ka "apstrāde ir vajadzīga un samērīga ar minētajiem citiem nolūkiem"), uzskatu, ka:

- tās nepieciešamību pamato neskaidrība un nenoteiktība, kas raksturīga kriminālprocesa sākumā;
- tās samērīguma novērtējums ir jāveic iesniedzējtiesai, izvērtējot, vai apstrāde aprobežojas ar to, kas ir absolūti nepieciešams izvīrītā mērķa sasniegšanai.

68. Šīs lietas gadījumā Direktīvas 2016/680 4. panta 2. punkta nosacījumi ir maznozīmīgi, un tiek apstiprināts attiecīgo personas datu vākšanas mērķa vienīgums, proti, pastāv loģiska kontinuitāte starp to sākotnējo apstrādi un apstrādi, kuras rezultātā attiecīgajai personai vēlāk tika izvīrīta apsūdzība.

¹⁶ "Personas datu apstrādei tādās jomās kā tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās un policijas sadarbība ir raksturīgi tas, ka tiek apstrādi personas dati, kas attiecas uz dažādām datu subjektu kategorijām. Tāpēc – *attiecīgā gadījumā un cik vien iespējams* – ir nepieciešams skaidri nodalīt dažādu datu subjektu kategoriju personas datus [...]" Mans izcēlums.

69. Tāpēc nebūtu nepieciešams apstiprināt jauna datu pārziņa (kas būtu tas pats pārzinis) kompetenci un nebūtu grūtības pierādīt otrās apstrādes (kas veikta tā paša kriminālprocesa ietvaros) nepieciešamību, ja samērīguma kritērijs ir kopīgs visai apstrādei, kā izriet no Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punktā minētajiem principiem.

C. Otrais prejudiciālais jautājums: vākto personas datu tālākizmantošana *ad extra*

70. Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punktā ir paredzēta iespēja saskaņā ar šo direktīvu vāktos personas datus tālākizmantot *ad extra*.

71. Ņemot vērā, ka principā šos datus "neapstrādā citos nolūkos, kas nav [tās] 1. panta 1. punktā minētie nolūki", Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punkts paredz izņēmumu, ja apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās nolūkiem, kas nav minēti 1. panta 1. punktā. Tādā gadījumā ir piemērojama VDAR (ja vien attiecīgā darbība ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā).

72. Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot:

- vai VDAR ir piemērojama gadījumā, ja informācija, kas vākta prokuratūras uzsāktā kriminālprocesā, pēc tam tiek izmantota kā pašas prokuratūras aizstāvības līdzeklis civillietā, kurā prasību pret to ir cēlis datu subjekts; un
- vai – gadījumā, ja atbilde uz šo jautājumu būtu apstiprinoša – VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā rodamā vārdkopa "legitīmās intereses" aptver arī attiecīgo datu izpaušanu nolūkā aizstāvēt prokuratūru iepriekš minētajā civilprocesā.

1. Jautājuma pieņemamība

73. IVSS apgalvo, ka, tā kā VS sūdzība savulaik tika noraidīta kā novēlota, otrais prejudiciālais jautājums ir nepieņemams.

74. Šai iebildei nepiekrītu.

75. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo ziņu par faktiskiem un tiesiskiem apstākļiem, lai varētu sniegt lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem¹⁷.

76. IVSS iebildums attiecas uz jautājumu, kas ir iesniedzējtiesas ekskluzīvā kompetencē. Tikai iesniedzējtiesai, uzņemoties par to atbildību, ir jānosaka faktiskais un normatīvais ietvars, kurā ietilpst Tiesai uzdodamais jautājums¹⁸.

77. Gan IVSS konstatētās novēlotās iesniegšanas novērtējums, gan tā nozīmes izvērtēšana tiesvedības mērķiem ir tikai un vienīgi iesniedzējtiesas ziņā. Šajā lietā iesniedzējtiesa uzsver, ka šis jautājums ir būtisks pamatlietas izspriešanai, neraugoties uz IVSS norādīto novēlotību¹⁹.

¹⁷ Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškár* (C-73/16, EU:C:2017:725), 50. punkts.

¹⁸ Spriedums, 2014. gada 17. jūlijs, *YS u.c.* (C-141/12 un C-372/12, EU:C:2014:2081), 63. punkts.

¹⁹ Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 34.12. punkta trešā daļa.

78. Šo vērtējumu Tiesa nevar apšaubīt, jo tai principā ir jāņem vērā tas, kā – noteikdamas lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kontekstu – dalībvalsts procesuālo un materiālo tiesību normas interpretē un piemēro pašas iesniedzējtiesas.

2. Par lietas būtību

79. Ņemot vērā iemeslus, ko iesniedzējtiesa norādījusi, lai pamatotu otrā prejudiciālā jautājuma uzdošanu, tai patiešām ir svarīgi, lai Tiesa noteiktu, vai attiecīgo datu nosūtīšana ir "datu apstrāde" VDAR 4. panta 1. un 2. punkta izpratnē²⁰ un vai šī apstrāde bija likumīga saskaņā ar tās 6. pantu.

a) Datu apstrādes esamība

80. VDAR 4. panta 1. un 2. punktā, kā arī Direktīvas 2016/680 3. panta 1. un 2. punktā jēdzieni "personas dati" un "apstrāde" ir definēti vienādi.

81. Atbilstoši šīm definīcijām secinu, ka prokuratūra vēlējas izmantot savai aizstāvībai civilprocesā "informāciju par identificētu fizisku personu", kas ietvēra VS "personas datus".

82. Šo personas datu nosūtīšana civilprocesam ietvēra vairākas "darbības", kas veido "datu apstrādi" bez datu subjekta piekrišanas. Vismaz pašai prokuratūrai būtu bijis nepieciešams tos *aplūkot*, lai novērtētu to iespējamo lietderību savas pozīcijas aizstāvībai civilprocesā. Turklāt ir jāpieņem, ka šim pašam nolūkam dati ir tikuši *organizēti, strukturēti, pielāgoti vai pārveidoti* un, protams, vismaz minimāli *izpausti un izplatīti*, kad tika pieprasīta to iekļaušana civilprocesā²¹.

83. Īsumā sakot, prokuratūra, reģistrējot tos, iekļaujot savā arhīvā, glabājot, aplūkojot un lūdzot, lai civillietu tiesa krimināllietā esošo informāciju pieņemtu kā pierādījumu, veica VS personas datu *apstrādi*.

84. IVSS un Komisija apgalvo, ka prokuratūra var būt "pārzinis" tikai kā kompetentā iestāde kriminālprocesuāliem nolūkiem, kas ietilpst Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā.

85. Manuprāt, tas nenozīmē, ka otrajam prejudiciālajam jautājumam nav priekšmeta, kā apgalvo IVSS. Drīzāk ir tā, ka apstrādes likumīgums saskaņā ar Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punktu ir jāpārbauda, ņemot vērā VDAR.

86. Tiesa, kuras piekritībā ir izšķirt strīdu civillietā, šajā tiesvedībā ir datu pārzinis, ja tajā tie tiek iesniegti. Uz tās lēmumiem neattiecas uzraudzības iestādes uzraudzība saskaņā ar VDAR 55. panta 3. punktu, jo tos pieņem, pildot savus tiesu iestādes uzdevumus²².

87. Tomēr iesniedzējtiesa savā jautājumā vaicā tikai par VDAR piemērojamību brīdī, kad prokuratūra mēģina izmantot informāciju, ko tā ir vākusi kā "pārzinis" Direktīvas 2016/680 izpratnē, savai aizstāvībai civilprocesā.

²⁰ Tā ir apgalvots lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 34.12. punkta pirmajā daļā.

²¹ Saistībā ar lūgumu pieņemt prokuratūras lietu materiālos esošos datus kā pierādījumu tika *nosūtīta* informācija par VS personu, jo lūgumam bija jābūt pamatotam ar šo datu būtiskumu, kas bija jākonstatē, kaut vai netieši, ņemot vērā to saturu.

²² Par šīs normas interpretāciju skat. 2022. gada 24. marta spriedumu *Autoriteit Persoonsgegevens* (C-245/20, EU:C:2022:216), 23. un nākamie punkti.

88. Ņemot vērā iepriekšminēto, uzskatu, ka VDAR ir piemērojama, jo starp nolūkiem, kas minēti Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā, nav prokuratūras aizstāvības civilprocesā.

b) *Apstrādes likumīgums, ņemot vērā VDAR*

89. Datu apstrādes likumīguma nosacījumi ir uzskaitīti VDAR 6. panta 1. punktā, kurā ir noteikts, ka "apstrāde ir likumīga tikai tādā apmērā un tikai tad, ja ir piemērojams vismaz viens no [...] pamatojumiem", kas uzskaitīti šā punkta turpinājumā. To uzskaitījums ir izsmelošs²³.

90. Manuprāt, no šiem nosacījumiem nav izpildīts ne nosacījums par datu subjekta piekrišanu [a) apakšpunkts], ne liguma izpildi [b) apakšpunkts], ne juridiska pienākuma izpildi [c) apakšpunkts]²⁴, ne datu subjekta vai citas fiziskas personas *vitālu interešu* aizsardzību [d) apakšpunkts].

91. Iesniedzējtiesa uzskata, ka ir izpildīts VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunkta nosacījums. Tomēr, kā ir apgalvojusi Komisija, šā punkta otrajā daļā tas šīs lietas gadījumā tiek izslēgts, jo attiecīgo nosacījumu "nepiemēro apstrādei, ko veic publiskas iestādes, pildot savus uzdevumus"²⁵.

92. Atbildot uz Tiesas jautājumu, Bulgārijas valdība – kurai šajā ziņā piekrīt Čehijas un Nīderlandes valdības – ir uzsvērusi, ka ir piemērojams VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā paredzētais nosacījums. Tā norāda uz nepieciešamību ņemt vērā "prokuratūras veiktās darbības raksturu", kas, lai gan ir valsts iestāde, var piedalīties civilprocesā kā "līdztiesīgs lietas dalībnieks"²⁶.

93. Tomēr uz "legitīmajām interesēm", ko prokuratūra aizstāv kā valsts iestāde tiesvedībā, kurā tiek prasīts atzīt tās atbildību par procesuālajām darbībām, neattiecas VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā paredzētais gadījums, jo tas ir skaidri noteikts tā paša punkta otrajā daļā.

94. Iestādēm, kas rīkojas, pildot tām likumā uzticētos uzdevumus (šajā gadījumā veikt kriminālvajāšanu un valsts pārstāvību prasībās par mantisko atbildību), attiecīgās intereses VDAR 6. panta 1. punkta izpratnē ir sabiedrības intereses, kurām tās kalpo saskaņā ar minētās normas e) apakšpunktu.

95. Minētā punkta f) apakšpunktā paredzētais nosacījums kalpo pārziņa vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai, ja vien pār šīm interesēm neprevalē datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība.

96. Tādēļ šī atruna attiecas ne tik daudz uz valsts iestādes aizstāvības iespējām – uz kurām varētu attiekties e) apakšpunkts – kā uz iespējamo datu subjekta interešu, tiesību un brīvību pārkumu attiecībā pret pārzini vai trešo personu. Tā drīzāk attiecas uz strīdiem starp (privātām) pusēm, kuru intereses nav sabiedriskas.

97. Tā kā prokuratūra pēc definīcijas darbojas valsts iestādes statusā, ir jāpārbauda, vai uz attiecīgo apstrādi attiecas VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

²³ Attiecībā uz analogisko formulējumu, kas rodams Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.) skat. 2011. gada 24. novembra spriedumu *ASNEF* (C-468/10 un C-469/10, EU:C:2011:777).

²⁴ Prokuratūrai nav likumiska *pienākuma* lūgt attiecīgo datu iesniegšanu civilprocesā.

²⁵ Saskaņā ar VDAR 47. apsvērumu, "ņemot vērā, ka personas datu apstrādes juridiskais pamats publiskām iestādēm ar likumu ir jānosaka likumdevējam, minētais juridiskais pamats nebūtu jāpiemēro apstrādei, ko veic publiskas iestādes, pildot savus uzdevumus".

²⁶ Bulgārijas valdības atbildes raksta uz Tiesas jautājumu 45. un 49. punkts.

98. Tā notiktu, ja šī apstrāde būtu "vajadzīg[a], lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras".

99. Pievērsīšos pirmajam no šiem diviem nolūkiem – jo otro var neiztirzāt²⁷ –, lai noskaidrotu, vai prokuratūrai piedaloties civilprocesā, kurā tiek prasīts atlīdzināt ar tās rīcību radīto kaitējumu, tā veic uzdevumu sabiedrības interesēs.

100. Saskaņā ar valsts tiesībām²⁸ prokuratūrai ir jāpārstāv valsts tiesvedībā par ārpuslīgumisko atbildību par kaitējumu, ko tā ir nodarījusi ar kavēšanos. Prokuratūra arī piedalās valsts vispārējo (finansiālo) interešu aizstāvībā un tādējādi veic uzdevumu sabiedrības interesēs²⁹.

101. Lietu materiālos vāktu datu tālākizmantošanu *ad extra* Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punkts pakārto nosacījumam, ka to apstrāde ir atļauta Savienības vai dalībvalsts tiesībās. Šajā lietā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai tas ir atļauts, ņemot vērā, ka prokuratūra veic uzdevumu sabiedrības interesēs, lai aizstāvētu valsts finansiālās intereses.

102. VDAR 6. panta 3. punktā ir noteikts, ka šā panta 1. punkta e) apakšpunktā norādītās apstrādes juridiskajā pamatā "var būt ietverti konkrēti noteikumi, lai pielāgotu [VDAR] noteikumu piemērošanu"³⁰. Ja šis juridiskais pamats ir noteikts dalībvalsts tiesībās, kas tiek piemērotas pārzinim, valsts tiesai tas ir jāatrod³¹.

103. Visbeidzot, pat tad, ja iesniedzējtiesa neidentificētu attiecīgo juridisko pamatu, attiecīgās apstrādes atbilstība nolūkam, kuram šie dati tika vākti, ir jānoskaidro saskaņā ar VDAR 6. panta 4. punktu. Tālab ir jāņem vērā tostarp jebkāda saikne starp personas datu vākšanas sākotnējiem nolūkiem un nolūku, kādam tie turpmāk tiks izmantoti, personas datu vākšanas konteksts un šo datu raksturs, kā arī sekas, ko to turpmākā apstrāde var radīt datu subjektam, un pienācīgu garantiju esamība.

²⁷ Kā norāda Nīderlandes valdība, valsts interešu aizstāvība civilprocesā pati par sevi un atsevišķi ņemot nav VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrajā daļā minētā *oficiālo pilnvaru* īstenošana.

²⁸ *Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi* (Likums par valsts un pašvaldību atbildību par nodarītajiem zaudējumiem; 1988. gada 5. augusta DV Nr. 60). Atbildot uz Tiesas jautājumu, Bulgārijas valdība paskaidroja, ka pret prokuratūru celtās civilprasības juridiskais pamats ir rodams šā likuma 2.b pantā, kas nosaka valsts ārpuslīgumiskās atbildības rašanās nosacījumus un kārtību, ja tiek pārkāptas tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

²⁹ Saskaņā ar Bulgārijas tiesību aktiem prasības par atbildību ir jāceļ pret iestādēm, kurām pārmet kaitējuma nodarīšanu. Šīs iestādes attiecīgajos civilprocesos ir atbildētāja statusā. Atskaitot šo procesuālās kārtības aspektu, ir skaidrs, ka atlīdzinājuma prasība tiek galu galā vēsta pret valsti kopumā, un katrā no gadījumiem pret to aizstāvas tā struktūra, kas tieši ir radījusi (apgalvoto) kaitējumu, kuru prasa atlīdzināt.

³⁰ Šie noteikumi var būt "vispārēji nosacījumi, kas reglamentē pārziņa īstenošanu apstrādes likumību; apstrādājamo datu veidi; attiecīgie datu subjekti; vienības, kurām personas dati var tikt izpausti, un mērķi, kādiem tie var tikt izpausti; apstrādes nolūka ierobežojumi; glabāšanas termiņi; un apstrādes darbības un apstrādes procedūras, tostarp pasākumi, lai nodrošinātu likumīgu un godprātīgu apstrādi, piemēram, citās konkrētās datu apstrādes situācijās, kas paredzētas IX nodaļā".

³¹ Atbildot uz Tiesas jautājumu, Bulgārijas valdība norādīja, ka juridiskais pamats ir jāmeklē prokuratūras divējādās lomas kontekstā: valsts aizstāve civilprocesā, no vienas puses, un oficiāla dokumenta izsniedzēja tiesvedībai, no otras puses. Tādējādi pastāvot divi juridiskie pamati, proti, gan VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētais pamats kā "oficiāla dokumenta izsniedzējai" saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 179. pantu, lasot to kopsakarā ar tā 186. pantu, gan VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzētais pamats kā pusei tiesvedībā, izpildot savus juridiskos pienākumus (Bulgārijas valdības atbildes raksta 31. un 32. punkts).

V. Secinājumi

104. Ņemot vērā iepriekšminēto, ierosinu Tiesai uz *Administrativen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgradas Administratīvā tiesa, Bulgārija) jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, 4. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka dati, kas ir vākti kriminālprocesa ietvaros no personas kā noziedzīgajā nodarījumā iespējamā cietušā, tiek apstrādāti tam pašam nolūkam, kas bija to vākšanas pamatā, ja šai personai vēlāk tiek celta apsūdzība tajā pašā kriminālprocesā.
- 2) Direktīvas 2016/680 9. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK, ir piemērojama gadījumā, ja prokuratūra savai aizstāvībai civilprocesā izmanto informāciju, kas iegūta kādā kriminālprocesā.
- 3) Kriminālprocesa ietvaros vāktu personas datu – kas iepriekš reģistrēti, saglabāti un aplūkoti – izpaušana nolūkā veikt prokuratūras aizstāvību civilprocesā, kurā tai tiek prasīts atlīdzināt zaudējumus, kas radušies saistībā ar tās rīcību savu uzdevumu izpildē, ir “personas datu apstrāde” Regulas 2016/679 4. panta 1. punkta izpratnē.
- 4) Šis apstrādes likumīgums principā var tikt pamatots ar Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu.